

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกับเงินหยวน

วิมล ปันคง

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (ITD)

ตีพิมพ์ : หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ Section : ASEAN+

ปีที่ 3 ฉบับที่ 147 วันอังคารที่ 15 กรกฎาคม 2557

หน้า 1 คอลัมน์ "รู้เขา รู้เรา รู้อาเซียน"

ความพยายามของจีนในการผลักดันยกระดับเงินหยวนให้เป็นเงินตราสากลระหว่างประเทศ (International Currency) มีมาอย่างต่อเนื่อง ล่าสุดจีนร่วมกับบริษัทพลังงานยักษ์ใหญ่ของรัสเซียประกาศยกเลิกการใช้เงินสกุลดอลลาร์ในทางบัญชีอย่างสิ้นเชิงและเปลี่ยนมาใช้เงินสกุลรูเบิลและหยวนแทน ขณะเดียวกันธนาคารกลางจีนได้ร่วมลงนามกับธนาคารกลางของประเทศต่างๆ ทั่วโลกเพื่อหักบัญชีด้วยเงินสกุลหยวน โดยล่าสุดได้ลงนามกับธนาคารประเทศฝรั่งเศสและอังกฤษเมื่อช่วงต้นเดือนกรกฎาคม 2557 ที่ผ่านมา

จีนเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญทั้งด้านการค้าการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน จากข้อมูลสำนักเลขาธิการอาเซียนพบว่า ปี 2555 ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศค้าขายกับจีนมากเป็นอันดับ 1 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 ของมูลค่าค้าระหว่างประเทศทั้งหมดที่อาเซียนค้าขายกับประเทศนอกภูมิภาค สัดส่วนการค้าระหว่างประเทศระหว่างจีนกับประเทศสมาชิกอาเซียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี 2543 ซึ่งสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 3 มาเป็นร้อยละ 7 ในปี 2546 ด้านการลงทุน จากรายงานการลงทุนโลกปี 2557 พบว่า บทบาทด้านการลงทุนในต่างประเทศของจีนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2556 จีนเป็นแหล่งรองรับการลงทุนจากต่างประเทศมูลค่ารวม 124 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ถือเป็นประเทศที่เป็นแหล่งรองรับการลงทุนจากประเทศอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา ด้านการลงทุนขาออก ปี 2556 จีนลงทุนในต่างประเทศคิดเป็นมูลค่ารวม 101 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี 2555 จีนเป็นประเทศผู้ส่งออกทุนอันดับ 3 ของโลก ทั้งนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นแหล่งรองรับการลงทุนที่สำคัญของจีนโดยเฉพาะการลงทุนด้านพลังงานและการเกษตร

บทบาทของจีนต่อภูมิภาคอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็นผลมาจากการเติบโตอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจจีน โดยคาดว่าปี 2557 เศรษฐกิจจีนโดยรวมจะขยายตัวอัตราร้อยละ 7.5 ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องให้มูลค่าการค้าขายกับประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้อาเซียนกับจีนอยู่ระหว่างการเจรจาความร่วมมือทางเศรษฐกิจตามกรอบ RCEP ซึ่งจะเปิดโอกาสและส่งเสริมให้มูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างอาเซียนกับจีนเพิ่มมากขึ้น โอกาสที่เงินหยวนจะมีบทบาทมากขึ้นในภูมิภาคนี้จะมากขึ้นเป็นทวีคูณ

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้บทบาทด้านเศรษฐกิจของจีนจะเพิ่มมากขึ้นทั้งระดับโลกและระดับภูมิภาค แต่เงินหยวนยังมีความสำคัญน้อยมากในระบบเศรษฐกิจโลก โดยในเดือนมกราคม 2557 การทำธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศด้วยเงินหยวนมีสัดส่วนทางการตลาดเพียงร้อยละ 1.12 ของปริมาณเงิน

ทั้งหมด แม้ว่าอัตราการขยายตัวจะเพิ่มขึ้นแต่ก็ถือว่ายังมีสัดส่วนน้อย เหตุผลสำคัญที่เงินหยวนยังมีบทบาทต่อ
ธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศน้อยเนื่องจากจีนยังไม่เปิดเสรีการควบคุมการปริวรรตเงินตราเงินหยวนอย่าง
แท้จริง โดยเฉพาะด้านการเปิดเสรีบัญชีเงินทุน (Capital Account Openness) ส่งผลให้การนำเงินหยวนเข้า
และออกนอกประเทศจีนยังอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และเงื่อนไขหลายประการ นอกจากนี้จีนยังมีข้อจำกัดในการ
แลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีการดำเนินนโยบายที่ควบคุมอัตราการแลกเปลี่ยน รวมทั้งควบคุมอัตรา
ดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้

จีนถือเป็นประเทศพันธมิตรสำคัญของอาเซียน นอกจากความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจที่มีแนวโน้ม
เติบโตมากขึ้นที่ส่งผลให้ภูมิภาคอาเซียนถือเป็นแหล่งประโยชน์สำคัญของจีนแล้ว อาเซียนยังเป็นกลุ่มประเทศ
ที่จีนต้องการแสดงบทบาทเป็นผู้นำเพื่อลดอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา ประเทศสมาชิกอาเซียนเกือบทุกประเทศ
ใช้กลยุทธ์การผลิตและอาศัยภาคการส่งออกเป็นกลไกขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และปัญหาหนึ่งที่
ผู้ประกอบการในภูมิภาคนี้ประสบร่วมกันคือ ภาวะความผันผวนของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ที่ส่งผลกระทบต่อ
การกำหนดราคาสินค้าส่งออก ความต้องการผลักดันให้เงินหยวนมีบทบาทมากขึ้นน่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งของ
ประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะลดผลกระทบจากความผันผวนของเงินดอลลาร์สหรัฐฯ

ภายใต้ความร่วมมือกันของประเทศสมาชิกอาเซียนที่ต้องการก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอย่าง
เต็มรูปแบบภายหลังจากปี 2558 ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับจีนจะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการสร้างการ
รวมตัวที่แข็งแกร่งของภูมิภาคนี้ อาเซียนควรเจรจากับจีนให้แสดงความจริงจังในการเพิ่มบทบาทของเงินหยวน
ในภูมิภาคนี้มากขึ้น ทั้งการลดข้อจำกัดของเคลื่อนย้ายเงินหยวนในภูมิภาคนี้ซึ่งเป็นการนำร่องในการเพิ่มสภาพ
คล่องของเงินหยวนให้มากขึ้น การอนุญาตให้บริษัทจีนที่ค้าขายกับประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถค้าขายเป็น
เงินหยวนได้ การประกาศอัตราแลกเปลี่ยนอ้างอิงระหว่างเงินหยวนกับเงินตระกูลท้องถิ่นของประเทศอาเซียน
ในอัตราที่ไม่แตกต่างกันมากเกินไประหว่างอัตราซื้อกับอัตราขาย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการใน
ภูมิภาคนี้เปลี่ยนมาใช้เงินหยวนมากขึ้น การพัฒนาเครื่องมือการบริหารจัดการความเสี่ยงของค่าเงินหยวน
เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถใช้บริการได้ในต้นทุนที่ไม่แพงเกินไป ความร่วมมือเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อทั้ง
อาเซียนและจีน แม้ว่าการผลักดันเพิ่มบทบาทเงินหยวนจำเป็นต้องใช้เวลาแต่ก็เป็นความจำเป็นที่ต้องร่วมมือ
กันเพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีตระกูลเงินทางเลือกเพื่อใช้ประกอบธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศ